

WHAREKAURI

Kua roa rawa tenei wa e ngaro ana nga korero o te motu nei o Wharekauri ara ki te pakeha "Chatham Island." Ko te tokomaha o nga tangata katoa kei tera wahi e tata ana ki te 600. O tena kaute e 250 nga Maori. Ko nga Maori no Taranaki te nuinga, ara no Ngati Tama no Ngati Mutunga no Teatiawa. Ko nga tangata whenua ara ko te Moriori kua matemate katoa, kotehi tonu te morehu e ora mai nei ko Tame Horomona.

Ko te reo o te Moriori i ahua rite mai ano ki te reo Maori. Kua mate noatu te reo nei a he wahi iti rawa te wahi e mau ana i etahi ano o nga kaumatua Maori e ora mai nei. Tenei etahi kupu a te Moriori he mea tango mai no nga pukapuka tawhito hei matakitaki ura tatou:—"Ka ro kotau ko ro ta ngaherehere ki tapahi i ta rakau, tona ingo i Akepiri, ka hinga i a kotau, ko wawahi kia okowha ka taha, ka tarei ei e tao." Ko te whakamaoritanga tenei:—"Haere koutou ki roto i te ngaherehere ki te tapahi i te rakau, tona ingoa, he Akepiri; ka hinga i a koutou ka wawahi kia hokowha nga taha, ka tarai ai hei tao."

Kua tae mai te rongo tera tetahi aitua nui kua pa mai ki nga morehu o Wharekauri. Tekau-ma-tahi nga tangata i rere atu i runga i to ratou ronihī (ko Te Aroha te ingoa) i Kaingaroa ki Owenga, ko te tawhiti e 24 nga maero. Ko ta ratou haere he purei whutupaoro. Whanga noa mai nga tangata i Owenga, a ahiahi noa. No te kore nga rawa e tae atu he kupu whakaatu katahi ka tukuna mai he karere ki Kai-ngaroa. Na te karere i mohiotia ai kaore ano i tae te iwi nei ki Owenga. Katahi ka tahuri te motu katoa ki te kimi, kore rawa i kitea. No muri nei ka paea ki uta etahi o nga rakau o te ronihī. Katahi ka mohiotia ko te iwi nei kua rokohanga e te aitua i te moana. He Maori te nuinga. Ko nga ingoa enei: B. Remi, Joseph Paynter, William Paynter, Edward Thomson, Michael Thompson, Waiti Thompson, Bishop Ashton, James Whaitiri, H. Stone, Ririmu Wiki, me Taaka Ngaia.

E nga morehu o Wharekauri, tena koutou katoa i roto i tenei atua nui whakaharahara. Tenei o koutou whanaunga o te tuawhenua nei kei te tangi atu ki a koutou ka uhia nei e tenei kakahu taratara. Ko ta matou inoi kia whakatata atu ki a koutou te Atua o nga Whakamarietanga katoa hei awhina i a koutou hei whakamarama i a koutou i roto i tenei kapua pouri e uhi nei ki runga i a koutou i tenei wa. Kia manawanui, kia kaha.

